

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13851

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Αντιμεταρρύθμιση	α. Καθεστώς σπυλολαγνής αμειψύνης
2. Πατριάρχης Μιχαήλ Κηρουλάριος	β. Βροχιακή νόσος από τη διασπορά των αρνικώνων
3. Κάρολος ο Μέγας	γ. Καρόλος ο Ουμβέρτος
4. Θεοδώρα	δ. Η εκπαίδευση των Ουμβέρτων
5. Ηράκλειος	ε. Η εκπαίδευση αυτοκράτορα ξωματούχου της βυζαντινής αυτοκρατορίας
	στ. Εξέλιξη της αυτοκρατορίας του Βυζαντινού αυτοκράτορα Βυζαντινού
	ζ. Στάση της Ρώμης
	η. Στέψη στη Ρώμη

(μονάδες 5)**Απάντηση:** 1-ε, 2-γ, 3-ζ, 4-β, 5-στ

2) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα παρακάτω γεγονότα:

1. Εφεύρεση της τυπογραφίας
2. Πρώτη Σταυροφορία
3. Διανομή της Ρωμανίας
4. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
5. Ένδοξη Επανάσταση

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 2. Πρώτη Σταυροφορία (1096-1099), 3. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 4. Εφεύρεση της τυπογραφίας (1450), 5.

Ένδοξη Επανάσταση (1688)

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: σκλαβηνίες, Ομολογία της Αυγούστας

(8+7=15)

Σκλαβηνίες: Όταν οι Σλάβοι (από τον 7^ο αιώνα) εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε εδάφη της σημερινής Ελλάδας δημιούργησαν τις λεγόμενες σκλαβηνίες, που ήταν νησίδες σλαβικού πληθυσμού, σκορπισμένες ανάμεσα στους ντόπιους.

Οι μόνιμες εγκαταστάσεις των Σλάβων στη Χερσόνησο του Αίμου είναι γνωστές με τον όρο **σκλαβηνίες**. Στο γεωγραφικό χώρο της Ελλάδας, όπως προαναφέρθηκε, οι σκλαβηνίες αποτελούσαν αυτόνομες νησίδες σλαβικού πληθυσμού, μικρότερης ή μεγαλύτερης έκτασης. Στη διάρκεια του 9ου αι., οι σκλαβηνίες που βρίσκονταν στα βορειοδυτικά της Χερσονήσου του Αίμου εξελίχθηκαν στα πρώτα κρατίδια των Σέρβων και Κροατών. Η ύπαρξη και η ανάπτυξη των δύο αυτών κρατιδίων διευκόλυνε τον εκχριστιανισμό των δύο λαών επί Βασιλείου Α'. Την ίδια εποχή (9ος αι.), οι σκλαβηνίες που βρίσκονταν στα νότια της Χερσονήσου του Αίμου άρχισαν να ενσωματώνονται στην επεκτεινόμενη θεματική διοίκηση του Βυζαντινού Κράτους. Οι σκλαβηνίες ήταν αρχικά ημιαυτόνομες και πλήρωναν φόρο υποτέλειας. *(η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 13 και 26 του σχολικού βιβλίου)*

Ομολογία της Αυγούστας: Όταν το 1529 η Δίαιτα αποκήρυξε τον Λουθηρανισμό, οι Γερμανοί ηγεμόνες που ήταν οπαδοί του Λουθήρου αντιτάχθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για τη δίωξη των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Η διαμαρτυρία αυτή, από την οποία ονομάστηκαν και προτεστάντες ή διαμαρτυρόμενοι (από το λατινικό ρήμα protestor:διαμαρτύρομαι), δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Τον επόμενο χρόνο υπέβαλαν στη Δίαιτα που συγκλήθηκε στη γερμανική πόλη Αυγούστα υπόμνημα με τις βασικές αρχές του λουθηρανισμού, γνωστό ως Ομολογία της Αυγούστας. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 131 του σχολικού βιβλίου)*

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε πώς κατόρθωσε ο Μιχαήλ Παλαιολόγος να ανακτήσει την Κωνσταντινούπολη

(μονάδες 12)

Η αυτοκρατορία της Νίκαιας όταν πέθανε ο Βατάτζης ήταν μια διεθνώς υπολογίσιμη δύναμη. Οι κτήσεις της στη Μ. Ασία ήταν απόλυτα ασφαλείς, ενώ στην αυτοκρατορία ανήκε και μεγάλο τμήμα των Βαλκανίων. Η Ήπειρος και η

εξαθλιωμένη Βουλγαρία δεν αποτελούσαν πια σοβαρό κίνδυνο, ενώ η Λατινική Αυτοκρατορία βρισκόταν σε αξιοθρήνητη κατάσταση. Χρειαζόταν ακόμη μία τελευταία προσπάθεια, για να ανακτηθεί η Κωνσταντινούπολη.

Αυτό το έργο πραγματοποιήθηκε από τον Μιχαήλ Παλαιολόγο που διαδέχτηκε τον Ιωάννη Βατάτζη στον θρόνο της αυτοκρατορίας της Νίκαιας. Το 1261 ο Μιχαήλ συνήψε με τους Γενουάτες συνθήκη, με την οποία οι τελευταίοι ανέλαβαν να προσφέρουν στον Μιχαήλ πολεμική βοήθεια κατά της Βενετίας με αντάλλαγμα τελωνειακές και φορολογικές απαλλαγές, λιμάνια και εμπορικές περιοχές της Αυτοκρατορίας. Με τα προνόμια αυτά θεμελιώθηκε η δύναμη της Γένουας στην Ανατολή, ενώ στις 25 Ιουλίου του ίδιου έτους η Κωνσταντινούπολη έπεσε σαν ώριμος καρπός στα χέρια του στρατηγού της Νίκαιας Αλέξιου Στρατηγόπουλου.

Ο Μιχαήλ Παλαιολόγος στέφθηκε τότε (Σεπτέμβριος 1261) για δεύτερη φορά αυτοκράτορας ως Μιχαήλ Η'. Η στέψη αυτή έγινε στον ναό της Αγίας Σοφίας και συμβόλιζε την αναγέννηση της Αυτοκρατορίας στις ακτές του Βοσπόρου.

(Η απάντηση στη σελ. 77 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Ποιες ήταν οι κοινωνικές μεταβολές που προκάλεσαν οι Ανακαλύψεις;

(μονάδες 13)

Οι οικονομικές μεταβολές της περιόδου αυτής (μετά τις ανακαλύψεις) δρομολόγησαν μια περιορισμένη στην αρχή αλλά ουσιαστική διαφοροποίηση της κοινωνίας. Κύριος μοχλός της διαδικασίας μετασχηματισμού ήταν μια νέα κοινωνική τάξη, η αστική.

Οι συνέπειες των οικονομικών μεταβολών στις άλλες κοινωνικές ομάδες ποίκιλλαν. Αν για τους χωρικούς η άνοδος των τιμών μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα, στους ευγενείς και στους εργάτες οι επιπτώσεις ήταν ολέθριες.

Γενικά η κοινωνία βρισκόταν σε μια φάση αναπροσαρμογών και έντονων αναταράξεων, καθώς εισερχόταν πια σε μια μακρόχρονη διαδικασία, η οποία επρόκειτο να ωριμάσει το 18ο αιώνα μέσα στο πλαίσιο του Διαφωτισμού. Από την άλλη πλευρά η ανάγκη αντιμετώπισης πρακτικών προβλημάτων, σε συνδυασμό προς τη σύμφυτη με τον άνθρωπο τάση για γνώση, οδήγησε στην ανάπτυξη ποικίλων επιστημονικών κλάδων, όπως της γεωγραφίας, της αστρονομίας, των μαθηματικών,

της ζωολογίας, της βοτανικής, της εθνογραφίας και άλλων που διεύρυναν τους πνευματικούς ορίζοντες των ανθρώπων.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 127-129 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαϊρέτη Αγγελική